T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/140
KARAR NO : 2024/108
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: Ankara Olgunlaşma Enstitüsünde usta öğretici olarak çalışırken iş akdinin feshi nedeniyle, İş Kanunu'ndan kaynaklananparasal haklarının ödenmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. D.
Vekili : Av. M. T. T.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. G. E. D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 10/10/2016 - 28/07/2021 yılları arasında Ankara Olgunlaşma Enstitüsünde usta öğretici olarak görev yapmakta iken 28/07/2021 tarihinde iş akdinin hiçbir gerekçe gösterilmeden feshedildiğini, kıdem tazminatına hak kazandığını ifade ederek; bu süreye ilişkin olarak, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 1.300 TL kıdem tazminatı, 1.300 TL eksik ödenen ücret alacağı, 800 TL yıllık izin ücreti, 300 TL ilave tediye alacağının, dava tarihinden itibaren işleyecekyasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmış, davacı vekili daha sonra dava değerini toplam 64.106,75 TL olarak ıslah etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ankara 22. İş Mahkemesi 18/04/2023 tarih ve E.2022/307, K.2023/277 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kısmen kabulüne karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

3. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 07/07/2023 tarih ve E.2023/2023, K.2023/2549 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olduğundan, istinaf talebinin kabulüne, mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dosya içeriğine göre davacının, davalı nezdinde çalışması için 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinde belirtilen statü içinde ve Kaymakamlık onayı ile görevlendirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Şu hâlde davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunduğundan söz edilemeyecektir. Bu durumda aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi işveren ilişkisi olarak nitelendirilemeyeceğinden taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tâbi olduğunun kabulü gerekmektedir.*
>
> *Bu maddi ve hukuki olgulara göre uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olup Mahkemece davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmesi gerekirken uyuşmazlığın esası hakkında karar verilmesi hatalıdır.*
>
> *Yukarıda yer alan maddi ve hukuki açıklamalar ışığında, davalı Kurum vekilinin istinaf başvurusunun açıklanan gerekçeyle kabulü ile mahkeme kararının 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a.4 maddesi uyarınca kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine kesin olarak karar verilmiştir..."*

4. Ankara 22. İş Mahkemesi 12/09/2023 tarih ve E.2023/393, K.2023/521 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olduğu kabul edilerekdavanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davalı idare vekilince vekalet ücreti yönünden istinaf isteminde bulunulmuştur. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde;Davacının, SGK kaydı ve beyana*

göre10/10/2016-28/07/2021 tarihleri arası aralıklı olarakdavalı işverenlikte usta öğretici olarak çalıştığı anlaşılmıştır.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi tarafından kaldırma kararında belirtildiği üzere; 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinde "Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dâhil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir. Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunur," hükmü yer almaktadır. Yukarıda yer alan düzenlemeye istinaden çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığı Kurumlarında Sözleşmeli veya Ek Ders Görevi ile Görevlendirilecek Uzman ve Usta Öğreticiler Hakkında Yönetmelik'in 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında da, uzman ve usta öğreticilere, 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesi uyarınca 02.12.1998 tarihli ve 98/12120 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar'da belirtilen miktarda, ek ders görevi verilebileceği düzenlenmiştir.

7036 sayılı Kanun'un 5 inci maddesi uyarınca 4857 sayılı Kanun'a göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında, iş sözleşmesinden veya 4857 sayılı Kanuna dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

Davacının sosyal güvenlik hukuku yönünden 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında gösterilmesi iş sözleşmesi ile çalıştığını göstermez.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi tarafından kaldırma kararında belirtildiği üzere, dosya içeriğine göre davacının, davalı nezdinde çalışması için 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinde belirtilen statü içinde ve Kaymakamlık onayı ile görevlendirilmiş olduğu anlaşıldığından, davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmadığından,taraflar arasındaki işçi işveren ilişkisi olarak nitelendirilemeyeceğinden taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tâbi olduğu kabul edilmiştir. Bu kapsamdauyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olduğu kabul edilerekdavanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmiştir..."

5.**Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 22/12/2023 tarih ve E.2023/3722, K.2023/4358 sayılı kararı** ile, davalı vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353/1-b.2 maddesi gereğince kabulü ile, ilk derece mahkemesi kararınınkaldırılmasına, davanın, 6100 Sayılı Kanun'un 114/1-b, 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı noksanlığındanreddine, hüküm tarihinde yürürlükte bulanan Harçlar Tarifesi gereğince belirlenen 269.85 TLmaktu karar ve ilam harcının davacı tarafça yatırılan peşin ve ıslah harcı toplamı 1.175,70 TL'den mahsubu ile bakiye 905,85TLharcın davacıyaiadesine, davalı davada kendisini bir vekille temsil ettirdiğinden hüküm tarihinde yürürlükte bulunan A.A.Ü.T uyarınca belirlenen 17.900 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine, davacı tarafça ilk derece yargılaması sırasında yapılan yargılama gideriniüzerinde bırakılmasına karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

6. Davacı vekili bu kez aynı alacaklara ilişkin olarak şimdilik 1.000 TL'nin tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

7. **Ankara 20. İdare Mahkemesi 13/02/2024 tarih ve E.2024/208 sayılı kararı** ile, davacı ile davalı idare arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğunu, talep edilen tazminat alacakları ile işçilik alacaklarının İş Kanun'undan kaynaklanan haklardan olduğunu, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünün adli yargı merciilerinin görev alanına girdiğini belirterek, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar davanın ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, davacının Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullar bünyesinde oluşturulan atölyelerde usta öğretici olarak görev yaptığı iş akdinin sonlandırılması üzerine fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydıyla 500,00-TL brüt kıdem/iş sonu tazminatı, 250,00-TL brüt ücret farkı alacağı, 150,00-TL brüt yıllık izin alacağı, 100,00-TL brüt ilave tediye alacağı olmak üzere toplam brüt 1.000,00-TL'nin yasal faizi ödenmesi istemiyle açılan davanın istinaf edilmesi üzerine 22/12/2023 tarih ve E:2023/3722, K:2023/4358 sayılı Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi kararıyla uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, sonrasında işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda, Sosyal Güvenlik Kurumu'nca düzenlenen hizmet dökümü ve sunulan diğer belgelerin incelenmesinden Milli Eğitim Bakanlığı ile Olgunlaşma Enstitüsü arasında imzalanan protokol uyarınca davacının Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda 5510 sayılı Kanun'un 4. Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olarak çalıştığı, idareyle aralarında hizmet ilişkisi kurulduğu, usta öğretici olarak çalışmakta iken iş akdinin sonlandırılması üzerine kıdem tazminatı ve alacaklarının tazmininin istenildiği, talep edilen tazminatların ve diğer işçi alacaklarının 4857 sayılı İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

8. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesi şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar..."

9. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

10. 5510 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Bu Kanunun uygulanmasında;*
...
6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,
...
ifade eder.
..."

11. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

12. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

13. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.
Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.
İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

14. 4857 sayılı Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlarayer verilmiştir.

15. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.
(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.
(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

16. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1)Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

17. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;
a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,
b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki

uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

18. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacının 10/10/2016 - 28/07/2021 yılları arasında Ankara Olgunlaşma Enstitüsünde usta öğretici olarak görev yapmakta iken 28/07/2021 tarihinde iş akdinin hiçbir gerekçe gösterilmeden feshedildiği, kıdem tazminatına hak kazandığı ifade edilerek; bu süreye ilişkin olarak fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere kıdem tazminatı, eksik ödenen ücret, yıllık izin ve ilave tediye alacağının fesih tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

22. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat ve alacakların İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 20. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 22/12/2023 tarih ve E.2023/3722, K.2023/4358 sayılı sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 20. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 22/12/2023 tarih ve E.2023/3722, K.2023/4358 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/04/2024tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN